

KYRKOSTYRELSENS CIRKULÄR

Nr 31/2006
6.10.2006

KOMMUN- OCH SERVICESTRUKTURREFORMEN OCH FÖRSAMLINGARNA

Finland genomgår som bäst en omfattande revidering av samhällsstrukturerna utan tidigare motstycke. Statsrådet har avgett en proposition till riksdagen (RP 155/2006) om en ramlag för kommun- och servicestrukturerna. Lagen kommer att leda till omfattande ändringar i kommunstrukturerna och ökat samarbete kommunerna emellan. Riksdagen fattar beslut om ramlagen inom detta år.

Reformen utmanar församlingarna att ompröva de nuvarande församlingsstrukturerna och öka samverkan med grannförsamlingarna. I många församlingar pågår också strukturreformer som utgår från församlingarnas egen verksamhet.

Kyrkostyrelsens strukturarbetsgrupp, som har i uppgift att följa och utvärdera de pågående omställningarna, har upprepade gånger påpekat att församlingarna aktivt bör ta del i utredningen av framtida strukturalternativ och samarbete. Det ligger i församlingarnas intresse att inte bara anpassa sig till pågående förändringar utan också utgående från egna premisser satsa på en kreativ och dynamisk strukturförnyelse. Strukturarbetsgruppen poängterar att alternativa förvaltningsstrukturer och nya samarbetsnätverk bör utvecklas med avstamp i kyrkans primära uppgift och församlingsmedlemmarnas behov och livssituationer.

Effekter av kommun- och servicestrukturreformen

Målen med kommun- och servicestrukturreformen är att stärka den kommunala serviceproduktionen och organisationen, justera uppgiftsfördelningen mellan staten och kommunerna, se över finansieringen av servicen och skapa en fungerande och enhetlig kommunstruktur. Kommunstrukturen kommer att genomgå stora förändringar i och med att kommuner slås samman och en del kommuner ansluts till andra. Servicestrukturen revideras med hjälp av nya servicesystem som baserar sig på större befolkningsunderlag än en kommun och samarbetet mellan kommunerna utökas. På detta sätt strävar man efter att garantera service av hög kvalitet till alla invånare över hela landet. I reformen stärks också verksamhetsförutsättningarna för huvudstadsregionen och andra stadsregioner med samhällsstrukturella problem.

Enligt ramlagspropositionen ska kommunerna omedelbart börja utreda verksamhetsförutsättningarna för sina servicestrukturer fram till år 2015 och 2025. Genomförandeplanerna ska vara klara senast 30.7.2007. Även begränsningen av ramlagens giltighetstid till slutet av 2013 syftar till att påskynda reformeringen av kommunstrukturen. Mera information om reformen ges på följande webbsidor: www.riksdagen.fi (> Ärenden och dokument > Dokument > Regeringens propositioner > Skriv "RP 155/2006" i sökfältet), www.intermin.fi/kuntajapalvelurakenne och www.kommunerna.net/struktur.

Kommun- och servicestrukturen innebär att

- kommunerna generellt blir större och antalet minskar med omkring 100
- de flesta nya kommunsammanslagningarna genomförs 1.1.2009
- små kommuner med utflyttningsöverskott och ekonomiska problem ansluts till grannkommunerna
- regionala nätverk bildas för vård- och omsorgstjänsterna och yrkesutbildningen
- landskapscentrumen och stadsregionerna utvidgas och stärks

Dessa reformer av samhällsstrukturen har omedelbara effekter på församlingarna. Ändringar i kommunindelningen innebär enligt kyrkolagen (KL 3:2,3) motsvarande ändringar i församlingsindelningen. Alternativen är att en församling ansluts till en annan, att församlingar dras in och en ny gemensam församling grundas i stället för de indragna, att en kyrklig samfällighet grundas eller att en församling ansluts till en redan existerande samfällighet. I vissa fall kan olika delar av en församling anslutas till andra församlingar och församlingen dras in.

Reform på församlingens egna premisser

I många kommuner har också de egna förutsättningarna och verksamheten lett till behov av reformer som är helt oberoende av kommunstrukturen. Bakgrunden till detta är bland annat resursproblem till följd av flyttningsrörelsen, revidering av kyrkostyrelsens understödssystem, svårigheter i personalrekryteringen och önskan om effektivitet och förnyelse av verksamheten. I de kyrkliga samfälligheterna har det på senare tid uppstått behov av ett allt tätare samarbete med församlingarna i samfälligheten. Som bäst pågår projekt där man undersöker möjligheterna att dra in samfälligheten och slå ihop församlingarna, att justera församlingsgränserna eller att effektivisera gemensamma verksamhetsformer. På många orter har man påbörjat projekt som syftar till ett ökat samarbete mellan församlingarna i den ekonomiska regionen eller prostriet. Det förekommer också att tidigare ingångna samarbetsavtal utvidgas och fördjupas.

Även om kommun- och servicestrukturen fokuserar på förvaltningsstrukturerna utgår målen för omställningar i församlingsstrukturerna framför allt från verksamheten, kyrkans andliga arbete. Grundläggande frågor är hur församlingen uppfattas som andlig och funktionell gemenskap och hur det går att erbjuda jämställda och omfattande kyrkliga tjänster och basfunktioner av hög kvalitet i en samhällsstruktur stadd i förvandling.

Genomförandeplaner i församlingarna

Den pågående reformen utmanar församlingarna att aktivera sig i den lokala strukturreformsdiskussionen på tre olika sätt:

- **Församlingar.** När de kommunala förhandlingarna inleds finns det orsak för kommunerna att genast börja följa de lokala kommun- och servicestrukturförnyelserna och delta i förnyelseprocesserna, så att församlingsreformerna kan genomföras enligt motsvarande riktlinjer och med samma tidsplan. Eftersom kommunerna är skyldiga att göra upp långsiktiga genomförandeplaner för kommun- och servicestrukturerna senast nästa sommar kommer den strama tidsplanen att påskynda reformprocesserna särskilt under den kommande vintern.
- **Visioner.** Kreativ utvärdering och långsiktiga visioner för församlingsarbetet är högst aktuellt. Kommun- och servicestrukturreformen kommer att ge upphov till ett stort antal omvärldsanalyser som sträcker sig fram till åren 2015 och 2025 och som fungerar bra som basmaterial för församlingarnas visionsutformning. Det är ändå viktigt att församlingarnas visioner tar sikte på att uppfylla kyrkans egen primära uppgift i framtiden och erbjuda mångsidig närvaro i församlingsbornas liv. Verksamhetsvisionerna bör alltså styra förnyelsen av förvaltningsstrukturerna.
- **Agerande.** När den kommunala strukturreformen närmar sig ett avgörande på lokalplanet bör församlingarna ha beredskap att samtidigt och enligt motsvarande riktlinjer genomföra strukturella förändringar tillsammans med grannkommunerna.

Församlingarna bör på motsvarande sätt som kommunerna göra upp egna genomförandeplaner för sin verksamhet och förvaltning med sikte på åren 2015 och 2025.

Församlingsstrukturernas grundvalar rubbas nu kraftigt. Detta kräver att församlingarna aktivt tar kontroll över situationen och på ett dynamiskt och frimodigt sätt följer kommunreformen med kyrkans egna utgångspunkter i fokus.

KYRKOSTYRELSEN

Risto Junttila

Matti Halttunen

ISSN 0782-9558

Tryckort: Kyrkostyrelsens kopieringscentral